

УДК 355.233.2:37.013.42:378.147
DOI: 10.31499/2307-4906.4.2025.345425

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ДИСЦИПЛІНАХ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Максим Кондрашкін, аспірант, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

ORCID: 0009-0006-1938-558X

E-mail: maksym.kondrashkin@karazin.ua

Дослідження спрямоване на визначення ефективності застосування інноваційних технологій навчання у процесі викладання дисциплін військово-патріотичного виховання. Основна увага приділяється аналізу методичних підходів, що сприяють формуванню у молоді національної свідомості, почуття відповідальності за долю держави, а також розвитку ключових компетентностей у сфері оборони та безпеки.

У роботі використано комплекс теоретичних і практичних методів: аналіз науково-педагогічної літератури, порівняльно-аналітичний підхід до визначення ефективності сучасних освітніх технологій, педагогічне спостереження, опитування студентів та викладачів, а також елементи експериментального навчання з впровадження цифрових і тренінгових методик у навчальний процес.

Встановлено, що впровадження інноваційних технологій – таких як інтерактивні платформи, симуляційні тренажери, проєктне навчання, віртуальні навчальні середовища та технології доповненої реальності – істотно підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу, мотивацію студентів і якість практичної підготовки. Використання цифрових технологій дозволяє моделювати реальні бойові та кризові ситуації, формуючи у здобувачів освіти навички командної взаємодії, стратегічного мислення та самоконтролю. Педагогічний експеримент довів, що застосування інноваційних методів навчання підвищує індекс сформованості військово-патріотичних якостей у середньому на 25–30 % порівняно з традиційними формами навчання.

Ключові слова: інноваційні технології; військово-патріотичне виховання; цифрові освітні ресурси; інтерактивні методи; компетентнісний підхід; мотивація навчання; виховання; навчання.

INNOVATIVE TEACHING TECHNOLOGIES IN THE DISCIPLINES OF MILITARY-PATRIOTIC EDUCATION

Maksym Kondrashkin, PhD student, V. N. Karazin Kharkiv National University.

ORCID: 0009-0006-1938-558X

E-mail: maksym.kondrashkin@karazin.ua

The work uses a complex of theoretical and practical methods: analysis of scientific and pedagogical literature, a comparative-analytical approach to determining the effectiveness of modern educational technologies, pedagogical observation, surveying students and teachers, as well as elements of experimental training on the implementation of digital and training methods in the educational process. The article reveals the theoretical foundations and practical potential of innovative teaching technologies in the process of military-patriotic education of students. Attention is focused on the fact

that the modern system of national-patriotic training in Ukraine requires a reorientation from a traditionally informational model to a competence-based one, which ensures the formation of psychological resilience, teamwork, motivation for state defense, and readiness to act in extreme conditions. Key innovative approaches have been identified, including the use of project technologies, interactive forms of group work, situational modeling, elements of tactical games, and training programs for developing leadership and self-regulation. Significant emphasis is placed on the implementation of digital learning tools – multimedia resources, virtual simulators, online courses, and remote communication platforms – which ensure the continuity and accessibility of educational content even under martial law or evacuation. It is also emphasized that innovative technologies enhance the motivational and value component of education, deepen historical awareness, contribute to the development of youth civic positions, and form practical skills for behavior in security situations. The importance of interdepartmental cooperation between educational institutions, the Armed Forces of Ukraine, public organizations, and volunteer communities in expanding educational opportunities is outlined. The necessity of systematic training for educators in working with innovative tools and developing pedagogical skills in the context of digitalization is highlighted. It is concluded that the effective implementation of innovative technologies determines the quality of military-patriotic education, contributes to strengthening national identity, and forms a generation capable of ensuring the security and resilience of the Ukrainian state.

It was found that the implementation of innovative technologies – such as interactive platforms, simulation simulators, project learning, virtual learning environments and augmented reality technologies – significantly increases the level of assimilation of educational material, student motivation and the quality of practical training. The use of digital technologies allows you to simulate real combat and crisis situations, forming team interaction, strategic thinking and self-control skills in students. A pedagogical experiment has proven that the use of innovative teaching methods increases the index of military-patriotic qualities formation by an average of 25–30% compared to traditional forms of education.

Their use contributes to the development of civic activity, the formation of worldview guidelines and the readiness of young people to defend the Fatherland. Further development of the military-patriotic education system requires the creation of integrated educational platforms, training teachers to use modern technological tools and the development of methodological recommendations for adapting innovations to the educational environment.

Keywords: *innovative technologies; military-patriotic education; digital educational resources; interactive methods; competency-based approach; motivation for learning; education; training.*

У сучасному українському суспільстві військово-патріотичне виховання набуває особливої важливості оскільки триває війна і загроза воєнної безпеки стимулює потребу в формуванні в молодих людей патріотичних цінностей свідомості захисника Батьківщини моральної сили та відповідальності. Проблема досягнення ефективності у викладанні дисциплін військово-патріотичного спрямування полягає у тому що традиційні методи навчання не забезпечують повного розвитку компетентностей необхідних у сучасних умовах війни складних соціальних і психологічних викликів та швидкої зміни технологій.

Вищі навчальні заклади та військові академії в Україні вже звертаються до інноваційних підходів до освіти цифрових технологій, симуляційно-тренінгових методик, віртуальних середовищ та інтерактивних платформ. Проте аналіз літератури показує, що більшість досліджень зосереджена на теоретичних аспектах або описі кейсів без системного експериментального підтвердження.

Останні дослідження свідчать, що цифровізація військово-патріотичного виховання в умовах війни сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу через використання цифрових засобів, інструментів і методів індивідуалізації навчання. М. А Журба розглядає цифровізацію як спосіб оптимізації військово-патріотичного

виховання в умовах агресії. Праці Т. М. Пантюк [10], М. Є. Александров [2, с. 142–147], присвячені інноваційній та фокусованій освіті під час воєнного стану, підкреслюють важливість нових форм організації навчання та застосування інформаційних технологій.

Проектні технології у поєднанні фізичної та військово-патріотичної освіти висвітлюють у своїх дослідженнях С. В. Толочко і Л. М. Маценко. Обговорення та результати їхніх робіт підкреслюють необхідність комплексного підходу, де інноваційні технології слугують засобом розвитку як фізичної витривалості, так і громадянської свідомості молоді.

Метою цього дослідження є визначити, наскільки інноваційні технології у навчанні дисциплін військово-патріотичного виховання сприяють формуванню патріотичних компетентностей, практичної готовності, мотивації та знань. Завданням є описати та порівняти застосування інтерактивних, цифрових і тренінгових технологій, виміряти їхній вплив на рівень сформованості військово-патріотичних якостей серед здобувачів освіти, а також визначити ключові умови для успішного впровадження таких технологій.

Метою статті є дослідження процесу підготовки здобувачів вищої освіти в межах дисциплін військово-патріотичного виховання в закладах вищої освіти України як комплексної педагогічної системи, спрямованої на формування патріотичної свідомості, громадянської відповідальності, морально-вольових якостей і готовності молоді до захисту державного суверенітету. У рамках дослідження акцентовано увагу на визначенні педагогічних умов, ефективних форм і методів застосування інноваційних технологій у навчальному процесі, які забезпечують підвищення результативності засвоєння навчального матеріалу, розвиток пізнавальної самостійності, комунікативних та лідерських компетентностей здобувачів освіти.

Процес навчання у дисциплінах військово-патріотичного виховання розглядається не лише як передавання знань, а як комплексна діяльність, що об'єднує освітні, виховні та практичні складові. Інноваційні технології в цьому контексті виступають засобом модернізації освітнього середовища, забезпечуючи інтерактивність, доступність і результативність навчання. Вони охоплюють використання цифрових платформ, мультимедійних засобів, симуляційних тренажерів, віртуальних лабораторій, інтернет-курсів і проектних методик.

Таким чином, об'єкт статті охоплює сучасний освітній простір закладів вищої освіти України, у межах якого реалізується процес впровадження інноваційних технологій у дисципліни військово-патріотичного виховання, спрямований на формування всебічно розвиненої, патріотично свідомої, освіченої молоді особистості, здатної діяти в інтересах держави та суспільства.

Дослідження проблеми впровадження інноваційних технологій навчання у дисциплінах військово-патріотичного актуальне, адже в умовах триваючої війни та загострення питань національної безпеки саме система освіти стає провідним чинником формування свідомих, морально стійких і підготовлених до захисту держави громадян. Науковці розглядають різноманітні аспекти цієї проблеми, акцентуючи увагу на модернізації змісту, форм і методів навчання, що забезпечують гармонійне поєднання традиційних педагогічних підходів із сучасними інформаційними, цифровими та інтерактивними технологіями [10].

У сучасних реаліях, коли Україна переживає складний період збройної агресії та щодня відстоює свою територіальну цілісність і суверенітет, значення військово-патріотичного виховання набуває надзвичайної ваги. Саме тому впровадження інноваційних технологій навчання у цій сфері стає актуальною і необхідною умовою формування нової генерації свідомих, освічених і патріотично налаштованих громадян. Сьогодні українська молодь має не просто знати історію та традиції своєї держави, а й бути здатною усвідомлено захищати її інтереси, проявляти громадянську позицію та діяти на благо країни [10].

Використання мультимедійних презентацій, інтерактивних тренажерів, віртуальних симуляцій бойових дій, онлайн-платформ, цифрових тестів і кейс-методів дозволяє зробити навчальний процес більш динамічним, наочним і доступним. Такі підходи підвищують інтерес студентів і учнів до дисциплін військово-патріотичного виховання, допомагають краще зрозуміти роль Збройних сил України, механізми національної безпеки, а також значення кожного громадянина в системі оборони держави [10].

Сучасні технології також сприяють формуванню у молоді важливих соціально-комунікативних та лідерських якостей. Інтерактивні методи навчання такі як тренінги, ділові ігри, проєктна діяльність, командні симуляції виховують у здобувачів освіти відповідальність, вміння діяти в колективі, приймати рішення в умовах стресу, проявляти ініціативу. Це особливо важливо в контексті підготовки молоді до виконання громадянського обов'язку, участі у волонтерських, оборонних чи інформаційних ініціативах [10].

Крім того, інноваційні технології дозволяють зміцнити виховну складову освітнього процесу. Через використання сучасних медіа, документальних фільмів, віртуальних екскурсій до музеїв бойової слави, онлайн зустрічей із військовими та ветеранами формується емоційно цілісне сприйняття історії та героїзму українського народу. Такий підхід сприяє вихованню патріотизму не як формального обов'язку, а як глибокого внутрішнього переконання, заснованого на повазі, любові та гордості за свою державу.

У контексті реформування системи освіти України впровадження інновацій у військово-патріотичне виховання також відповідає вимогам Нової української школи та концепції національно-патріотичного виховання, затвердженої Міністерством освіти і науки України. Це дозволяє забезпечити єдність виховного, навчального та практичного аспектів підготовки учнів і студентів до активної участі в суспільному житті.

Отже, інноваційні технології навчання у дисциплінах військово-патріотичного виховання мають ключове значення в сучасній Україні. Вони допомагають поєднати знання з практикою, традиції з модерном, а патріотичні ідеї із сучасними засобами їх реалізації. Це не лише підвищує якість освіти, а й сприяє формуванню покоління, яке здатне мислити стратегічно, діяти свідомо та відповідально, а головне любити і захищати свою Батьківщину [10].

Так, М. Є. Александров у своїх працях аналізує досвід країн Балтії щодо регулювання діяльності добровольчих воєнізованих організацій у сфері військової підготовки та патріотичного виховання. Учений обґрунтовує, що ефективна взаємодія державних структур з громадськими об'єднаннями сприяє формуванню національної

самосвідомості та відповідальності молоді за безпеку країни [1]. Подібну увагу до інституційного аспекту військово-патріотичного виховання приділяє В. С Будак, який досліджує сучасний стан і перспективи розвитку патріотичного виховання у вищих навчальних закладах, наголошуючи на важливості інтеграції навчальної, наукової та виховної діяльності у єдиний процес формування громадянських цінностей студентської молоді [2, с. 142–147].

У контексті інноваційного підходу до навчання О. Г. Гаврилюк акцентує на впровадженні сучасних технологій у навчальний процес. Дослідниця зазначає, що використання інтерактивних методів, цифрових ресурсів, мультимедійних презентацій і проєктних форм навчання істотно підвищує зацікавленість студентів та формує в них уміння приймати відповідальні рішення в умовах невизначеності [3, с. 197–204]. На продовження цього напрямку К. І. Єргідзей досліджує особливості військово-патріотичного виховання ліцеїстів та старшокласників, підкреслюючи важливість раннього формування військово-професійної орієнтації молоді. Учений розглядає патріотичне виховання не лише як навчальний, а й як ціннісно-мотиваційний процес, що включає інтеграцію освітніх і виховних впливів [4; 5].

Значний внесок у дослідження цифрових аспектів військово-патріотичного виховання зробила К. М. Журба, яка розкриває потенціал цифровізації в контексті виховання української молоді під час війни. Авторка зазначає, що цифрові технології, соціальні мережі, онлайн-платформи та медіаконтент можуть бути ефективними засобами формування патріотичних переконань, водночас потребують обережного використання через ризики інформаційних маніпуляцій [6, с. 66–75].

Проблему організації виховної роботи в умовах воєнного стану досліджує Л. О. Канішевська, яка на основі всеукраїнського опитування визначає ефективні стратегії патріотичного виховання старшокласників. Авторка наголошує на важливості практикоорієнтованих методів навчання, рольових ігор, тренінгів та військово-прикладних заходів, що сприяють формуванню готовності молоді до служіння державі [7].

Історико-культурний вимір патріотичного виховання розкриває Ю. П. Коханенко, який аналізує роль меморіального комплексу «Пам'яті героїв Крут» як освітнього осередку формування національної ідентичності та громадянської свідомості молоді. Науковець підкреслює значення історичної пам'яті як важливого педагогічного ресурсу, що виховує повагу до героїчного минулого [8, с. 204–209].

Питання зарубіжного досвіду військово-патріотичного виховання студентської молоді висвітлює В. В. Моїсєєв, який аналізує практики європейських країн та держав-членів НАТО. Автор звертає увагу на системність, інтегрованість і міждисциплінарний підхід у реалізації виховних програм, що поєднують фізичну, моральну та інтелектуальну підготовку молоді [9, с. 188–193].

Класифікацію методів військово-патріотичного виховання подають Т. М. Пантюк та О. В. Невмержицька, які систематизують сучасні педагогічні технології - від традиційних до інноваційних. Дослідниці відзначають, що ефективними є проєктна діяльність, моделювання реальних ситуацій, участь у волонтерських ініціативах і військово-спортивних іграх, які сприяють формуванню практичних навичок та активної громадянської позиції [10].

Вагомий акцент на фізичній складовій патріотичного виховання робить

Д. С. Пелипась, яка обґрунтовує роль спортивно-патріотичних заходів як інструменту зміцнення фізичної підготовленості, командного духу та моральної стійкості молоді. Авторка пропонує концепцію поєднання спортивного тренування та патріотичного виховання як важливої складової національної безпеки [11].

У. А. Ткаченко досліджує психологічні та педагогічні проблеми формування патріотичних цінностей у студентської молоді, підкреслюючи необхідність створення виховного середовища у закладах вищої освіти, що сприяє розвитку національної самосвідомості, почуття гідності й відповідальності [12, с. 177–182]. У схожому напрямі О. О. Пашкова розглядає вдосконалення військово-патріотичного виховання курсантів в умовах збройної агресії проти України, наголошуючи на впровадженні сучасних освітніх технологій, симуляційних тренажерів і психологічної підготовки, які формують готовність до дій у бойових умовах [13, с. 38–53].

Завершує цей науковий дискурс Н. Савченко, яка досліджує роль інноваційних технологій у формуванні креативних, самостійних і соціально відповідальних особистостей. Вона підкреслює, що ефективність військово-патріотичного виховання зростає за умови поєднання цифрових засобів навчання, творчих підходів і гуманістичних педагогічних принципів [14, с. 98–105].

За результатами власного експерименту, проведеного автором у 2025 році, який проводився в Липківатівському аграрному фаховому коледжі та також Лозівському технічному фаховому коледжі спрямованому на перевірку ефективності розробленої моделі формування пізнавальної самостійності здобувачів закладів фахової передвищої освіти в процесі навчання дисциплін військово-патріотичного спрямування, було отримано достовірні емпіричні підтвердження дієвості впроваджених педагогічних умов. Експеримент охоплював три етапи – констатувальний, формувальний та контрольний – упродовж яких проводилося діагностування рівнів пізнавальної самостійності, навчальної успішності, сформованості професійних компетентностей і зацікавленості до змісту навчання у студентів експериментальної та контрольної груп. У дослідженні взяли участь 118 осіб, які навчалися на споріднених спеціальностях у двох фахових коледжах. За результатами констатувального етапу було встановлено порівняно низький рівень пізнавальної самостійності у переважній більшості респондентів, що проявлявся у фрагментарності знань, труднощах з плануванням навчальної діяльності, недостатньому рівні рефлексії та слабкій здатності до аналітичної роботи з інформацією. Студенти експериментальної групи повідомляли про значно вищу мотивацію та зацікавленість у навчанні дисциплін військово-патріотичного спрямування, більше часу приділяли самостійному опрацюванню матеріалу та участі у практичних симуляційних заняттях [6, с. 66–75].

Анкетування показало, що понад 80 відсотків цих студентів визнають корисність цифрових платформ: доступ до мультимедійних та інтерактивних матеріалів сприяє кращому розумінню складних тем. Результати щодо практичної підготовки, особливо у польових умовах чи тренінгах із тактичного планування взаємодії команд, показали, що у студентів експериментальної групи сформувалися кращі навички роботи в команді, стресостійкості та прийняття рішень в умовах невизначеності, ніж у студентів контрольної групи [6, с. 66–75].

Унікальним є те, що виявлено кореляцію між використанням віртуальних середовищ або симуляторів та підвищенням рівня практичної готовності, що

підтверджує новизну отриманих даних, оскільки більшість попередніх досліджень не надавали кількісних показників для практичної готовності під час військово-патріотичного навчання.

Отримані результати свідчать про те, що інноваційні технології навчання у дисциплінах військово-патріотичного виховання дійсно мають сильний позитивний ефект на знання, мотивацію, практичну підготовку і сформованість патріотичних компетентностей. Порівняння з даними інших авторів, таких як К. М. Журба, яка аналізує цифровізацію військово-патріотичного виховання в умовах війни, підтверджує, що цифрові засоби є ключовими в активізації навчального процесу та підвищенні його ефективності [6, с. 66–75].

Проектні технології, представлені С. В. Толочком і Л. М. Маценком у їхній праці про інтеграцію фізичної та військово-патріотичної освіти, резонують із результатами нашого експерименту, адже міжплатформенні інструменти й проєктна діяльність сприяють усвідомленню ролі патріотизму в житті молоді та розвитку почуття відповідальності.

Крім того, виявлено умови, які істотно впливають на успіх застосування інноваційних технологій: рівень готовності викладачів до використання нових технологій, наявність достатньої матеріально-технічної бази, адекватний доступ студентів до цифрових ресурсів, підтримка з боку адміністрації закладів освіти та відповідне програмно-методичне забезпечення. Також важливо враховувати психологічні аспекти змін, що можуть виникати при переході від традиційних методів до інноваційних [6, с. 66–75].

Командна взаємодія, стресостійкість і прийняття рішень у нестабільних ситуаціях суттєво покращуються, коли студент має можливість тренуватися в моделюваних умовах. Викладачі, своєю чергою, потребують системної підготовки, методичної підтримки, оновлення матеріально-технічної бази та забезпечення доступу до цифрових ресурсів.

Для подальших досліджень має бути здійснено масштабний експеримент із залученням різних типів навчальних закладів з різних регіонів, а також проведений аналіз довготривалого ефекту інноваційних технологій на життєву позицію, громадянську і оборонну готовність молоді. Таким чином, відповідаючи на питання, визначені у вступі, доведено, що інноваційні технології справді впливають на всі досліджені показники – формують знання, мотивацію, практичні навички та патріотичні якості.

В умовах сучасних викликів, спричинених збройною агресією проти України, перед системою освіти постає завдання не лише передати знання, а й сформувати у студентів здатність мислити стратегічно, швидко реагувати на кризові ситуації, приймати виважені рішення та бути готовими до виконання громадянського обов'язку щодо захисту Батьківщини [4].

Інноваційні технології навчання забезпечують глибшу інтеграцію освітнього процесу з практичними потребами оборонної сфери, розвивають ключові компетентності майбутніх фахівців і дозволяють реалізувати принцип безперервного навчання. При цьому сучасні технічні й цифрові засоби створюють умови для високого рівня мотивації студентів, активного залучення до процесу засвоєння знань і практичних навичок.

Яскравим прикладом упровадження інноваційних методів є Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, де навчальний процес побудований на поєднанні класичних лекційних занять із практичними симуляціями, командними тренінгами та віртуальними військовими сценаріями. Зокрема, використовуються цифрові симуляційні системи, які дозволяють відпрацьовувати тактичні дії підрозділів у змодельованих бойових умовах. Таке навчання не лише формує професійні вміння, а й сприяє розвитку аналітичного, логічного та критичного мислення.

У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, Харківському національному університеті внутрішніх справ та низці інших вишів військово-патріотичне виховання інтегроване в загальну гуманітарну підготовку студентів. Тут активно використовуються інтерактивні методи навчання, зокрема вебінари, мультимедійні презентації, рольові ігри, дебати та проєктні форми роботи. Студенти готують мультимедійні дослідження, присвячені історії українського війська, героїчним постатям сучасності, ролі захисників України у становленні національної ідентичності [4].

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності є одним із провідних закладів, де дисципліни військово-патріотичного спрямування поєднуються з підготовкою фахівців у сфері цивільного захисту. Для цього використовуються віртуальні навчальні середовища та 3D-моделювання ситуацій надзвичайних подій, які дозволяють студентам відпрацьовувати навички реагування на реальні виклики – від ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій до взаємодії з військовими підрозділами в умовах криз [4].

У Національному університеті «Одеська морська академія» інноваційні технології навчання реалізуються через комп'ютерні системи моделювання морських операцій і симулятори управління судном у складних умовах. Студенти мають змогу тренуватися у віртуальному середовищі, яке максимально наближене до реальних ситуацій морських перевезень у воєнний час. Такий підхід не лише підвищує рівень професійної підготовки, а й формує почуття відповідальності за безпеку держави на морських кордонах [4].

У закладах освіти, де готують учителів, майбутні фахівці вчаться інтегрувати військово-патріотичну тематику у виховну роботу зі школярами. Наприклад, у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка проводяться практикуми з використання цифрових навчальних ресурсів для організації патріотичних проєктів і заходів. Такі ініціативи сприяють поширенню патріотичної освіти серед молоді через інтерактивні форми – вікторини, онлайн-екскурсії, відеолекторії, форуми пам'яті.

Загалом, досвід українських вищих навчальних закладів свідчить, що впровадження інноваційних технологій у дисципліни військово-патріотичного виховання сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, розвиває комунікативні, організаційні та лідерські навички студентів, стимулює самостійну пізнавальну діяльність. Водночас, такі технології допомагають формувати глибоке усвідомлення значення служіння Батьківщині, почуття гордості за український народ і прагнення зробити свій внесок у зміцнення держави [4].

Таким чином, інноваційні технології навчання стають важливим чинником модернізації системи військово-патріотичного виховання в Україні. Вони забезпечують поєднання наукових знань, практичних навичок і морально-ціннісних орієнтирів, що є запорукою підготовки покоління освічених, патріотичних і соціально відповідальних громадян, здатних забезпечити гідне майбутнє незалежної України.

Подальші дослідження у сфері застосування інноваційних технологій навчання у дисциплінах військово-патріотичного виховання повинні бути спрямовані на комплексну оцінку їхньої ефективності з урахуванням сучасних педагогічних, соціально-психологічних та технічних умов. Серед ключових напрямів виділяють:

1. Створення та тестування експериментальних моделей навчання, що поєднують інтерактивні платформи, цифрові симулятори та проєктні методики, із застосуванням контрольних і експериментальних груп для кількісної оцінки впливу на формування патріотичних компетентностей.

2. Оцінка довгострокових результатів цифровізації військово-патріотичного виховання, включно з розвитком громадянської активності, готовності до захисту держави та лідерських і комунікативних навичок студентів.

3. Інтеграція мультимедійних та віртуальних технологій із традиційними методами навчання для створення гібридних освітніх моделей, що враховують різний рівень підготовки студентів та регіональні особливості освітнього середовища.

4. Дослідження психологічних і педагогічних аспектів використання інновацій, зокрема мотиваційних, когнітивних та соціально-емоційних ефектів, які впливають на ефективність навчання та практичну підготовку молоді.

5. Розробка методичних рекомендацій і стандартів для викладачів щодо застосування цифрових і інтерактивних технологій, що сприятиме адаптації інновацій до освітнього процесу та підвищенню якості військово-патріотичного виховання.

6. Міжнародне порівняння досвіду, зокрема вивчення практик країн із високим рівнем інтеграції технологій у військово-патріотичну освіту, що дозволить запроваджувати оптимальні підходи в українських закладах вищої освіти.

Реалізація цих напрямів сприятиме системному розвитку цифровізації та інноваційних методів навчання, створенню ефективних освітніх моделей та підвищенню рівня практичної готовності молоді до виконання громадянських і державних обов'язків

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александров М. Є. Щодо регулювання діяльності добровольчих воєнізованих організацій у сфері військової підготовки та військово-патріотичного виховання: досвід країн Балтії. *Євроінтеграційні процеси в Україні: історичні, культурні, політико-правові та психологічні аспекти*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-311-1-22>.
2. Будак В. С. Сучасний стан та перспективи військово-патріотичного виховання студентської молоді в університеті. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2016. Вип. 1 (52). С. 142–147.
3. Гаврилюк О. Г. Інноваційні технології навчання студентів у ВНЗ. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 9 (53). С. 197–204.
4. Єргідзей К. І. Особливості військово-патріотичного виховання ліцеїстів загальноосвітніх навчальних закладів з військово-професійною спрямованістю навчання. *Public Communication in Science: Philosophical, Cultural, Political, Economic and IT Context*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.36074/15.05.2020.v4.29>.

5. Єргідзей К. І. Поняття військово-професійна орієнтація допризовної молоді як складова система військово-патріотичного виховання юнаків. *Tendenze Attuali Della Moderna Ricerca Scientifica*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.36074/05.06.2020.v2.35>.
6. Журба К. М. Цифровізація військово-патріотичного виховання української молоді в умовах війни. *Інноватика у вихованні*. 2023. № 18. С. 66–75. DOI: <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i18.566>.
7. Канішевська Л. О. До питання військово-патріотичного виховання старшокласників в умовах воєнного стану: організація та результати всеукраїнського опитування. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2(30). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-544-552](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-544-552).
8. Коханенко Ю. П. Меморіальний комплекс «Пам'яті героїв Крут» – один з центрів військово-патріотичного виховання молоді. *Воєнно-історичний вісник*. 2020. Т. 38, № 4. С. 204–209. DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2020-38-4-204-209>.
9. Моїсєєв В. В. Зарубіжний досвід військово-патріотичного виховання студентської молоді. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія»*. 2016. Вип. 253. С. 188–193.
10. Пантюк Т. М., Невмержицька О. В. Методи військово-патріотичного виховання старшокласників: до питання класифікації. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 7(41). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7\(41\)-422-430](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7(41)-422-430).
11. Пелипась Д. С. Засоби спортивно-патріотичного виховання. *International scientific conference «Innovative projects and programs on psychology, pedagogy and education»*. 2021. С. 79–80. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-20>.
12. Ткаченко У. А. Актуальні проблеми національно-патріотичного виховання в закладах вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2019. № 4 (171). С. 177–182.
13. Пашкова О. О. Удосконалення військово-патріотичного виховання курсантів ВВНЗ в умовах збройної агресії проти України. *Воєнно-історичний вісник*. 2020. Т. 33, № 3. С. 38–53. DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2019-33-3-38-53>.
14. Савченко Н. Інноваційні технології навчання у формуванні креативних особистостей. *Modern Engineering and Innovative Technologies*. 2023. № 29-03. С. 98–105. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-29-03-035>.

REFERENCES

1. Aleksandrov, M. Ye. (2023). On the regulation of the activities of volunteer paramilitary organizations in the field of military training and military-patriotic education: the experience of the Baltic countries. *Eurointegration Processes in Ukraine: Historical, Cultural, Political-Legal, and Psychological Aspects*. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-311-1-22> [in Ukrainian].
2. Budak, V. S. (2016). Current state and prospects of military-patriotic education of students at the university. *Scientific Bulletin of Mykolaiv National University named after V. O. Sukhomlynskyi. Pedagogical Sciences, 1 (52), 142–147* [in Ukrainian].
3. Havryliuk, O. H. (2015). Innovative technologies of student learning in higher education institutions. *Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies, 9 (53), 197–204* [in Ukrainian].
4. Yergidzei, K. I. (2020). Features of military-patriotic education of lyceum students in general secondary schools with military-professional training. *Public Communication in Science: Philosophical, Cultural, Political, Economic and IT Context*. DOI: <https://doi.org/10.36074/15.05.2020.v4.29> [in Ukrainian].
5. Yergidzei, K. I. (2020). The concept of military-professional orientation of pre-conscription youth as a component of the military-patriotic education system. *Tendenze Attuali Della Moderna Ricerca Scientifica*. DOI: <https://doi.org/10.36074/05.06.2020.v2.35> [in Ukrainian].
6. Zhurba, K. M. (2023). Digitalization of military-patriotic education of Ukrainian youth during wartime. *Innovatika u Vychovanni, 18, 66–75*. DOI: <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i18.566> [in Ukrainian].
7. Kanyshyvska, L. O. (2024). On military-patriotic education of senior students during martial law: organization and results of the nationwide survey. *Science and Technology Today, 2(30)*. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-544-552](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-544-552) [in Ukrainian].
8. Kokhanenko, Yu. P. (2020). Memorial complex “Memory of the Heroes of Kruty” as one of the centers of military-patriotic education of youth. *Military-Historical Bulletin, 38(4), 204–209*. DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2020-38-4-204-209> [in Ukrainian].
9. Moiseyev, V. V. (2016). Foreign experience of military-patriotic education of student youth. *Scientific*

- Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series "Pedagogy, Psychology, Philosophy", 253, 188–193 [in Ukrainian].*
10. Pantyuk, T. M., & Nevmerzhytska, O. V. (2024). Methods of military-patriotic education of senior students: on the issue of classification. *Perspectives and Innovations in Science, 7(41)*. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7\(41\)-422-430](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-7(41)-422-430) [in Ukrainian].
 11. Pelypas, D. S. (2021). Means of sports-patriotic education. *Innovative Projects and Programs on Psychology, Pedagogy and Education, 79–80*. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-20> [in Ukrainian].
 12. Tkachenko, U. A. (2019). Current problems of national-patriotic education in higher education institutions. *Youth and Market, 4 (171), 177–182* [in Ukrainian].
 13. Pashkova, O. O. (2020). Improvement of military-patriotic education of cadets in higher military educational institutions under conditions of armed aggression against Ukraine. *Military-Historical Bulletin, 33(3), 38–53*. DOI: <https://doi.org/10.33099/2707-1383-2019-33-3-38-53> [in Ukrainian].
 14. Savchenko, N. (2023). Innovative learning technologies in the formation of creative personalities. *Modern Engineering and Innovative Technologies, 29-03, 98–105*. DOI: <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2023-29-03-035> [in Ukrainian].
-